

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№..... **19-25**
..... **04.08**.....2021 г.

ДО
ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Относно: *Ваше писмо с № 6651/21.07.2021 г.*

УВАЖАЕМА ДОЦЕНТ КОВАЧЕВА,

Във връзка с Ваше писмо с вх. № 19-25 от 21.07.2021 г. относно кандидатстването във висши училища на учениците, които завършват средно образование по реда и условията на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), Ви информираме следното:

Учениците, постъпили в VIII клас през учебната 2017 – 2018 година, са първият випуск, чието обучение се осъществява в два гимназиални етапа при условията и по реда на ЗПУО и следва да придобият средно образование през 2022 г. след успешно завършване на XII клас и след успешно полагане на държавни зрелостни изпити. В този смисъл няма основание да се говори за заварено положение и за обратно прилагане на ЗПУО.

Следва да отбележим, че още с кандидатстването си на места по държавния план-прием след завършен VII клас учениците избират професията или профила на

професията, съответно двата задължителни профилиращи предмета, чрез обучението по които придобиват профилирана подготовка, и със записването си в съответната паралелка те потвърждават избора си. Нещо повече, в края на първи гимназиален етап, т.е. след X клас учениците, записани да се обучават за придобиване на профилирано образование, посочват и останалите профилиращи предмети, които биха искали да изучават в XI и в XII клас. Ако се приеме тезата, че в началото на гимназиалната степен учениците не са били достатъчно добре ориентирани в интересите и възможностите си, то при прехода между първи и втори гимназиален етап имат възможност да направят вече информиран избор.

В допълнение, при нормативно установени ред и условия е възможна смяна на профила с професия и обратно, както и промяна на профила и/или на профилиращия предмет, което позволява преосмисляне на първоначалния избор на профилиращи предмети и на по-късен етап.

След успешно завършване на X клас учениците получават *удостоверение за завършен първи гимназиален етап на средно образование*, в което са посочени окончателните оценки по всеки учебен предмет (с точност до 0,01 като средноаритметични от годишните оценки по учебния предмет, изучаван в VIII – X клас). Промяна на окончателните оценки по не повече от три изучавани в класовете от първи гимназиален етап учебни предмета може да се осъществи чрез полагане на съответните изпити непосредствено след приключване на учебните занятия за X клас.

Във втори гимназиален етап тежестта на обучението пада върху профилираната съответно професионалната подготовка, като наред с това продължава изучаването на общообразователните учебни предмети български език и литература, математика, чужди езици, гражданско образование и физическо възпитание и спорт от всички ученици, независимо от вида на училището.

Придобиването на средно образование след XII клас се удостоверява с диплома за средно образование, в която се вписват общият успех, окончателните оценки по всеки учебен предмет с точност до 0,01 като средноаритметични от годишните оценки по учебния предмет, изучаван само във втория гимназиален етап, т.е. само в XI и в XII клас, резултатите от ДЗИ по български език и литература, ДЗИ по изучаван профилиращ предмет съответно държавен изпит за придобиване на професионална квалификация, както и резултатите от допълнителните (един или два) ДЗИ, ако са издържани успешно. Общият успех в дипломата за средно образование се формира като средноаритметична

оценка с точност до 0,01 от средноаритметичните оценки, вписани като окончателни оценки по учебните предмети, изучавани в задължителните часове само в XI и в XII клас, и от средноаритметичните оценки, вписани като окончателни оценки по учебните предмети, изучавани в избираемите часове само в XI и в XII клас.

Обръщам специално внимание, че учениците имат възможността да положат до два допълнителни държавни зрелостни изпита, в т.ч. и по предмети, които не са изучавали като профилиращи в XI и в XII клас, като в този случай зрелостните изпити се полагат върху учебното съдържание за общообразователна подготовка, а при част от предметите това е изучаваното в първи гимназиален етап. Поради това не е необходимо за балообразуване да се вземат окончателните оценки от удостоверение за завършен първи гимназиален етап, които учениците са могли да променят само след приключването му и не се допуска такава промяна след приключване на втори гимназиален етап. Тази информация е изпратена до всички висши училища.

По този начин се създават условия за всеки, успешно придобил средно образование, да кандидатства за продължаване на образованието си във висше училище без ограничение. Като балообразуващи по преценка на съответното висше училище може да се включат с различни коефициенти една или няколко от следните оценки:

- от ДЗИ по български език и литература;
- от ДЗИ върху профилирана подготовка (за лицата, които са изучавали съответния учебен предмет като профилиращ);
- от ДЗИ върху общообразователна подготовка по предмети, изучавани само в първи гимназиален етап (за лицата, които не са изучавали съответния предмет като профилиращ, но са положили по свое желание допълнителен ДЗИ след XII клас);
- от ДЗИ върху общообразователна подготовка по предмети, изучавани в XI и в XII клас (за лицата, които не са изучавали съответния предмет като профилиращ, но са положили по свое желание допълнителен ДЗИ след XII клас);
- от ДЗИ или зрелостни изпити върху общообразователна подготовка, положени преди 2022 година;
- включени в дипломата за средно образование (в случаите, когато съответният предмет е изучаван като профилиращ, но не е положен ДЗИ по този предмет);

- включени в удостоверението за завършен първи гимназиален етап (което ще е приложено към дипломата за средно образование, но резултатите от него няма да участват при изчисляване на общия успех в нея).

Няма основание тезата за неравнопоставеност на учениците, обучавани в VIII клас по рамков учебен план с интензивно изучаване на чужд език в сравнение с останалите ученици, тъй като общообразователната подготовка е еднаква за всички и въпросните ученици покриват в IX клас и учебното съдържание, което другите ученици са покрили в VIII клас.

В заключение, искам да Ви уверя, че оценяваме високо Вашата силна ангажираност с проблемите на образованието и разбираме предизвикателствата, пред които са изправени учениците, техните родители и висшите училища на прага на осъществяване на прехода между правилата, регламентирани от два различни закона. Ето защо сме предприели редица стъпки за осъществяване на разяснителна кампания и методическо подпомагане на системата. Още през м. януари 2021 г. Министерството на образованието и науката организира поредица от срещи на представители на институции в системата на училищното образование с представители на висшите училища, в които има прием по сходни профили. На срещите се обсъждаха организацията и провеждането на профилираната подготовка в XI и XII клас и на държавните зрелостни изпити, както и политиките на висшите училища във връзка с приема на ученици от средните училища, които са изучавали даден профилиращ предмет и/или са се явили на матура по него за зачитане на резултатите при кандидатстване. Бяха подложени на обсъждане и ключови положения, свързани, от една страна, с приема във висшите училища на първия випуск ученици, обучавани по реда и условията на ЗПУО, на които предстои да положат държавни зрелостни изпити в нов формат през май 2022 г., а от друга, с държавния план-прием в гимназиалната степен за следващата учебна година и към избора на профилиращи предмети.

С цел информираност и предвидимост, както и с желанието ни да бъдем коректни към учениците, които ще завършат средно образование през следващата учебна година, ще бъде изискано от висшите училища още до края на м. октомври 2021 година да представят публично решения относно приемането на оценките от държавните зрелостни изпити и начините на балообразуване за отделните специалности при кандидатстване през 2022 година.

В тази връзка на 27 юли 2021 г. беше проведена среща с ръководството на университетите, в които се провежда обучение по медицински специалности. След проведена среща в Министерството на образованието и науката постъпи становище, което прилагам, в което е направено и предложение за промяна на чл. 2, ал. 3 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите „Медицина“ и „Дентална медицина“ за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ и Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Фармация“ за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“. Направеното предложение ще бъде обсъдено с Министерството на здравеопазването.

4.8.2021 г.

X

ПРОФ. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Nikolai Denkov Denkov